

Vækstforum Nordjylland

Flytteanalyse

- Temaanalyse til Regional vækstredøgørelse 2009

Flytteanalyse

- Temaanalyse til Regional vækstreddegørelse 2009

Udgivet af

Sekretariatet for Vækstforum Nordjylland

Region Nordjylland

Niels Bohrs Vej 30

9220 Aalborg Ø

9635 1000

www.rn.dk

7. December 2009

Læs mere om Region Nordjylland på www.rn.dk

REGION NORDJYLLAND

VÆKSTFORUM

Indledning	4
1 Det korte sigt.....	5
1.1 Geografisk fordeling	5
1.2 Personer der kommer fra beskæftigelse	6
1.3 Personer der kommer fra ledighed.....	6
1.4 Personer der kommer fra uddannelse	7
1.5 Personer der kommer fra uddannelse til beskæftigelse	8
2 Det lange sigt.....	9
2.1 Fordeling på landsdele	9
2.2 Flytninger år for år.....	10
2.3 Mellemkommunale flytninger i regionen.....	12

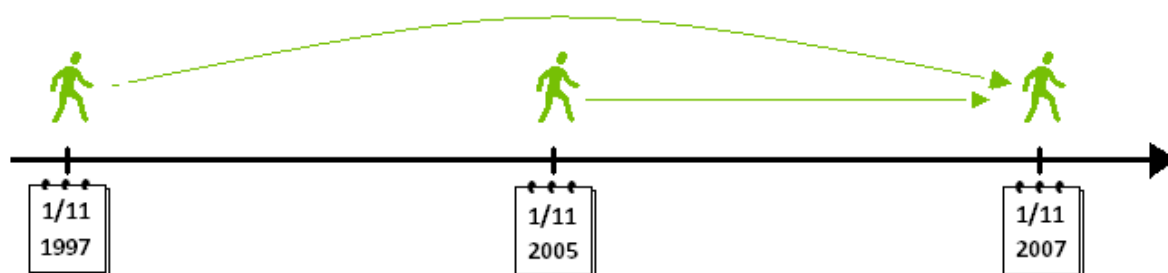
Indledning

Som omtalt i Regional Vækstredegørelse 2009 – Hovedrapport, har der, trods en mindre befolkningsvækst i Region Nordjylland som helhed, i løbet af de sidste 4 år været en befolknings tilbagegang i en række af regionens yderområder. En del af forklaringen kan findes i befolkningens flyttemønstre, mens andre forklaringer er antallet af børnefødsler, som påvirkes af aldersfordelingen og således også af flyttemønstrene. Hertil kommer naturligvis i et vist omfang udvandring til og indvandring fra andre lande.¹

Indeværende kapitel redegør - fordelt på forskellige befolkningsgrupper - for nordjydernes flyttemønstre på baggrund af to geografiske perspektiver - mellemkommunalt og internt i regionen på den ene side og eksternt i forhold til resten af landet og andre landsdele på den anden. Dermed opnås et fokus på to hovedproblemstillinger – dels udkantsområdernes fraflytning og dels den lave befolkningsudvikling i regionen generelt, når der sammenlignes med resten af landet.

Der ses på to forskellige tidshorisonter - nemlig et kort sigt, der dækker tiden fra 2005 til 2007 samt et langt sigt, der udgøres af perioden 1997 til 2007. Den bagvedliggende metode er, at der tages udgangspunkt i hhv. et primo og et ultimo år, og der analyseres således, hvordan befolkningen ændrer status i løbet af perioden i forhold til deres udgangspunkt.

Figur 1: De to tidsintervaller i analysen – 1997 til 2007 og 2005 til 2007.

Desuden er børn og unge ikke medtaget i opgørelserne og beregningerne. De er trukket ud fordi de i analysen opfattes som passive – dvs. de træffer ikke selv valg om at flytte men flytter med familien. De reelle befolkningsvandringer er dermed større end de tal der præsenteres i analysen.

¹ For overskuelighedens skyld vil denne analyse dog se bort fra børnefødsler samt ind- og udvandring ift. udlandet. Således medtages kun personer, der var registreret både primo og ultimo, (hhv. 2005 og 2007 samt 1997 og 2007).

1 Det korte sigt

Fra 2005 til 2007 flyttede i alt ca. 17.600 personer fra Region Nordjylland til øvrige dele af Danmark, hvorimod bare 14.700 flyttede den anden vej. Således har der i denne periode været knap 2.900 flere der flyttede fra regionen end der flyttede til.

1.1 Geografisk fordeling

Fordeles ind- og udflytningen samt netto flyttebalancen på landsdele er det ikke overraskende ift. Århus og København by, at Nordjylland har de største underskud – med 1.300 for Århus og knap 1.200 for København. Omvendt har det været flere folk der er flyttet til Nordjylland fra hhv. Nordsjælland (ca. 130) og Østjylland (ca. 125), end der er flyttet den anden vej. Et mindre overskud ses desuden i forhold til Københavns omegn, Bornholm og Østsjælland, mens Nordjylland har oplevet et netto underskud af flytninger, når der sammenholdes med de øvrige landsdele.

Tabel 1.1: Til- og fraflytning af personer 2005 til 2007 opdelt på landsdele

	Til Nordjylland	Fra Nordjylland	Netto
Århus	1.955	3.265	-1.310
Københavns by	1.384	2.543	-1.159
Sydjylland	1.747	2.004	-257
Vestjylland	3.051	3.272	-221
Fyn	964	1.113	-149
Vest- og Sydsjælland	818	949	-131
Bornholm	81	66	15
Københavns omegn	752	726	26
Østsjælland	324	258	66
Østjylland	2.977	2.852	125
Nordsjælland	675	544	131
I alt	14.728	17.592	-2.864

Kilde: Danmarks statistik

Det er imidlertid interessant at undersøge de nærmere årsager til, at folk flytter fra regionen – om det er for at finde arbejde, studere eller noget helt tredje. Derfor tager næste del afsæt i befolkningens skift af status i forbindelse med flytninger ud og ind af regionen for dermed at komme tættere på de bagvedliggende incitamenter.

1.2 Personer der var i beskæftigelse 2005

Ud af de personer som i 2005 havde bopæl i regionen og var i beskæftigelse, er over 9.000 flyttet ud af regionen to år senere. I samme periode flyttede knap 8.000 personer til regionen som var i job ved begyndelsen af perioden, og der har derfor været et nettotab på ca. 1.100 personer over de 2 år. Langt størsteparten af udflytningerne, godt 7.700, er sket i forbindelse med skift af job – dvs. et tab på ca. 1.500 netto, når der korrigeres for tilflytningen inden for samme periode. Tendensen til udflytning har dog været mest udbredt for beskæftigede, som går i gang med en uddannelse idet næsten 15 %, der foretager et sådant skift er flyttet ud af regionen.

Tabel 1.2: Udflytning af personer der kommer fra beskæftigelse, 2005 til 2007

	I job	Ledig	Under uddannelse	Midlertidigt udenfor arbejdsstyrke	Udenfor arbejdsstyrke	Pension og efterløn	Alle
Antal udflyttere (brutto)	7.719	247	566	175	217	153	9.077
Nettoflytning	-1.489	143	91	-11	55	90	-1.120
Flyttefrekvens*	3,1 %	4,7 %	14,6 %	5,0 %	7,7 %	1,5 %	3,3 %

* Note: Flyttefrekvensen er beregnet som antal af personer der har foretaget det pågældende statusskift, og samtidig er flyttet ud af regionen, i procent af alle personer der har foretaget det pågældende statusskift.

Kilde: Danmarks statistik

1.3 Personer der var ledige 2005

Gruppen af ledige er væsentligt mindre end gruppen af beskæftigede og har således ikke helt den samme betydning i det store billede. Dog er der, som det fremgår af nedenstående tabel, ca. 950 personer, der i 2005 var ledig og som er fraflyttet regionen i 2007. Dette er godt 360 personer færre end der tilsvarende er flyttet til regionen. Det er desuden tydeligt, at de ledige i høj grad flytter ud af regionen efter arbejde, også i væsentligt højere grad end ledige i det øvrige land finder beskæftigelse i Nordjylland – nemlig knap 300 personer færre.

Fraflytningsfrekvensen for ledige der finder arbejde er dog markant lavere end for ledige der enten starter på uddannelse eller forlader arbejdsstyrken utidigt.

Tabel 1.3: Udflytning af personer der kommer fra ledighed, 2005 til 2007

	I job	Ledig	Under uddannelse	Midlertidigt udenfor arbejdsstyrken	Udenfor arbejdsstyrken	Pension og efterløn	Alle
Antal udflyttere (brutto)	604	97	29	91	97	28	946
Nettoflytning	-288	5	-13	-37	-40	4	-369
Fraflytningsfrekvens	5,9 %	2,8 %	11,7 %	6,4 %	10,0 %	1,2 %	5,1 %

* Note: Flyttefrekvensen er beregnet som antal af personer der har foretaget det pågældende statusskift, og samtidig er flyttet ud af regionen, i procent af alle personer der har foretaget det pågældende statusskift.

Kilde: Danmarks statistik

1.4 Personer der var under uddannelse i 2005

Lidt bekymrende ses det af nedenstående tabel, at mere end 4.800 personer der i 2005 var under uddannelse i Region Nordjylland er flyttet til andre dele af landet to år senere, og at det samtidig er næsten 1.500 mere end der er flyttet til regionen inden for samme periode. Dette skyldes altovervejende en markant udflytning af personer der går fra uddannelse til beskæftigelse, hvor der netto er sket en fraflytning på hele 1.500 personer. Samtidig er der generelt en høj fraflytningsfrekvens for personer der foretager et sådant skift. Således flytter mere end 8 % af alle der går fra at være under uddannelse i Nordjylland til at starte job, således ud af regionen.

Tabel 1.3: Udflytning af personer, der kommer fra uddannelse 2005 til 2007

	I job	Ledig	Under uddannelse	Midlertidigt udenfor arbejdsstyrken	Udenfor arbejdsstyrken	Pension og efterløn	Alle
Antal udflyttere (brutto)	3.682	132	677	78	267	22	4.864
Nettoflytning	-1.467	11	51	-23	-76	13	-1.491
Fraflytningsfrekvens*	8,4 %	8,6 %	6,6 %	8,4 %	11,0 %	5,3 %	8,9 %

* Note: Flyttefrekvensen er beregnet som antal af personer der har foretaget det pågældende statusskift, og samtidig er flyttet ud af regionen, i procent af alle personer der har foretaget det pågældende statusskift.

Kilde: Danmarks statistik

Det er imidlertid meget interessant at se på, hvilke jobs det er, at de uddannede flytter til. Derfor tager nedenstående afsnit udgangspunkt i de knap 3.700 udflyttere, der skiftede status fra uddannelse til beskæftigelse og viser hvordan de fordeler sig på forskellige brancher.

1.5 Personer under uddannelse i 2005 og i beskæftigelse 2007

Ud af de ca. 3.700 er over halvdelen nu beskæftiget enten inden for handel, hotel og restauration og offentlige og personlige tjenester. Fraflytningsfrekvensen inden for især transport, post og tele er relativ høj, idet næsten 12 % der skifter fra uddannelse til beskæftigelse inden for disse brancher er flyttet ud af regionen. Det er dog inden for handel, hotel og restauration, at det største absolutte flytteunderskud skal findes – her er næsten 500 flere flyttet ud end der er flyttet ind. Eneste branche, hvor regionen har overskud er inden for landbrug, fiskeri og råstofudvinding.

Tabel 1.3: Udflytning af personer under uddannelse i 2005 og i beskæftigelse i 2007

	Landbrug, fiskeri og råstofudvinding	Industri	Energi, bygge og anlæg	Handel, hotel og restauration	Transport, post og tele	Finansiering og forretningsservice	Offentlige og personlige tjenester	Alle
Antal udflyttere (brutto)	60	433	150	1.090	180	533	1.236	3.682
Nettoflytning	26	-217	-41	-466	-94	-369	-306	-1.467
Fraflytningsfrekvens*	3,8 %	9,5 %	4,2 %	6,8 %	11,7 %	10,5 %	10,7 %	8,4 %

* Note: Flyttefrekvensen er beregnet som antal af personer der har foretaget det pågældende statusskift, og samtidig er flyttet ud af regionen, i procent af alle personer der har foretaget det pågældende statusskift.

Kilde: Danmarks statistik

Det er naturligvis også nærliggende at undersøge de mere detaljerede uddannelsesbaggrunde (ej illustreret) for dem, der skifter fra uddannelse til beskæftigelse. Her viser det sig, at Region Nordjylland især har et tab for folk der skifter til beskæftigelse fra en lang videregående uddannelse. Inden for denne gruppe er der således næsten 700 flere, der flytter fra regionen end der flytter til. Den nyligt udkomne Kandidat- og aftagerundersøgelse 2008-2009 fra Aalborg Universitet understreger i høj grad denne tendens. Den peger på, at næsten to ud af tre kandidater finder deres første job uden for regionen. Undersøgelsen konkluderer desuden, at ud af de kandidater, der omvendt bliver i regionen og får deres job i Nordjylland, vælger langt de fleste ikke overraskende at blive boende i Aalborg.

Hvis der ses nærmere på, i hvilke af de ovennævnte brancher, at LVU'erne finder beskæftigelse i, er det især industri (underskud på ca. 120) samt finansiering og forretningsservice (underskud på ca. 308), der trækker netto balancen ned. På samme måde bidrager dem med en ikke-kompetencegivende uddannelse², der senere er i beskæftigelse, kraftigt til det samlede underskud, idet Region Nordjylland her har et nettounderskud på næsten 350. Specificeres dette tal på ovennævnte brancher, er det specielt dem der senere er beskæftiget inden for handel, hotel og restauration samt offentlige og personlige tjenester, der bidrager negativt. Her er nettoudflytningen hhv. ca. 300 og 150.

Der er sandsynligvis tale om unge ufaglærte der – eksempelvis mellem ungdoms- og videregående uddannelse – får et midlertidigt arbejde i hotel og restaurations- eller forlystelsesbranchen, i en af de større byer.

² Eksempelvis folkeskole, gymnasiale uddannelser og erhvervsuddannelser.

2 Det lange sigt

Fra 1997 til 2007 flyttede i alt ca. 46.900 personer ud af Region Nordjylland til det øvrige Danmark, mens kun ca. 38.400 flyttede den anden vej. Der har i perioden dermed været omkring 8.500 flere der flyttede ud af regionen end der flyttede til fra det øvrige Danmark.

2.1 Fordeling på landsdele

Betragtes den geografiske fordeling af flyttemønstret i perioden, er der specielt to områder der skiller sig ud og trækker kraftigt ned i den samlede balance. Det drejer sig ikke overraskende om København by og Århus, hvor Region Nordjylland har et netto underskud på hhv. godt 5.600 og 4.200 personer. I modsætning til ovenstående flyttetotal for toårs intervallet (2005-2007), hvor Nordjyllands største netto udflytning skulle findes ift. Århus, har de to landsdele således byttet plads. Selvom disse områder er dominerende i toårs intervallet, er det betydeligt mere markant og dominerende i tiårs sigtet. Sammenlagt bidrager Københavns by og Århus således med et netto underskud på 10.000 i den samlede balance og hullet ned til Københavns omegn, der udgør det 3. største underskud, er iøjefaldende.

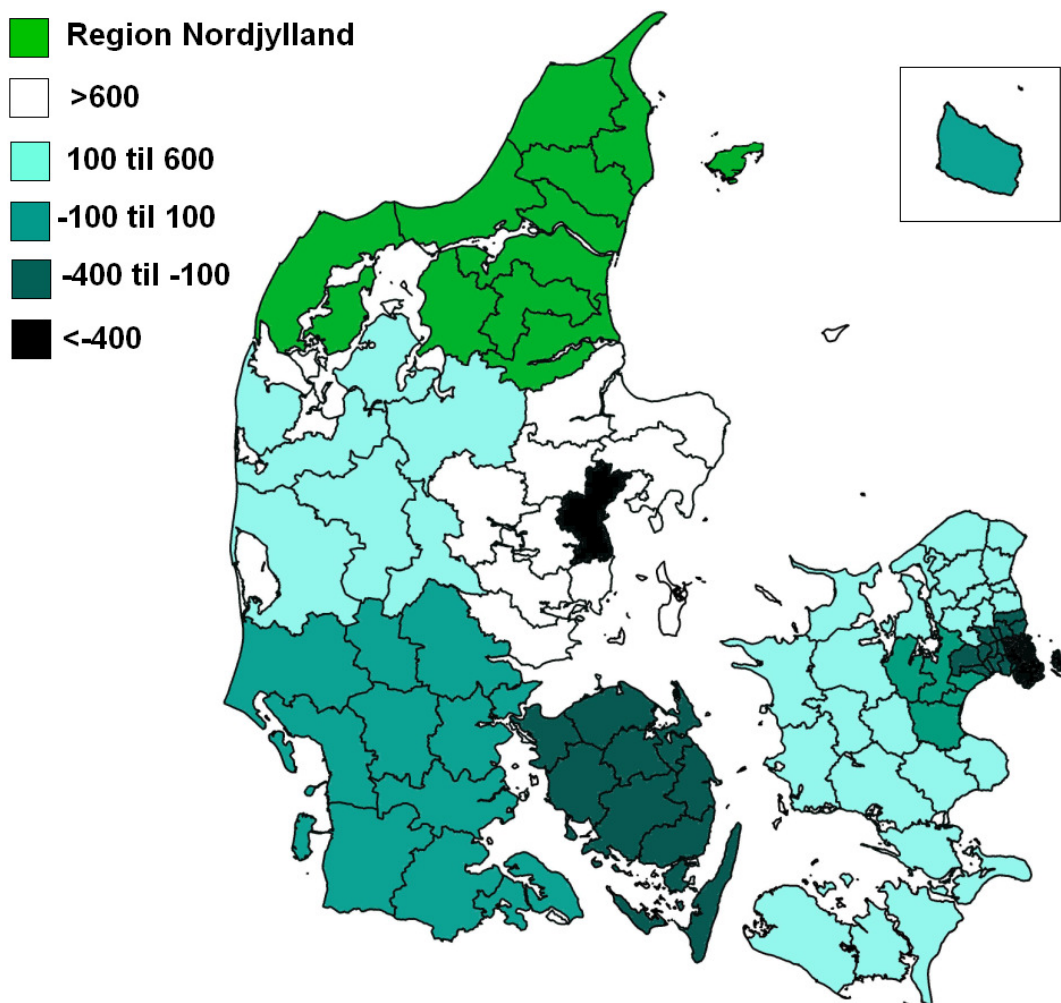
Tabel 1.4 Til- og fraflytning af personer 1997 til 2007 opdelt på landsdele

	Til Nordjylland	Fra Nordjylland	Netto
København by	3.180	8.783	-5.603
Århus	4.509	8.725	-4.216
Københavns omegn	1.903	2.228	-325
Fyn	2.652	2.840	-188
Syddjylland	4.953	4.996	-43
Østsjælland	847	862	-15
Bornholm	215	172	43
Nordsjælland	1.990	1.625	365
Vest- og Sydsjælland	2.211	1.792	419
Vestjylland	8.046	7.611	435
Østjylland	7.929	7.279	650
I alt	38.435	46.913	-8.478

Kilde: Danmarks statistik

Københavns omegn bidrager meget forskelligt alt efter intervallet. Hvor der var et (omend mindre) netto overskud af flytninger fra Region Nordjylland fra 2005 til 2007, er der i tiårs intervallet et tydeligt underskud på godt 300. Det modsatte gør sig gældende for Vestjylland, der bidrager med et underskud (på 220) i toårs intervallet, mens der i det lange interval er tale om et overskud på 435. Samme mønster ses med Vest- og Sydsjælland – omend det er en anelse mindre markant. Den landsdel, som Nordjylland har oplevet den højeste netto tilflytning fra er Østjylland, der med 650 trækker op i den samlede balance. Dog er det marginalt, når man sammenligner med underskuddet ift. Københavns by og Århus. I forhold til Fyn er der stadig flere der flytter fra Nordjylland end til, mens det samme gør sig gældende for Syddjylland. Nedenfor er illustreret, hvordan nettoflytningerne fordeler sig på andre landsdele.

Figur 1.6: Regionens nettotilflytning fordelt på landsdele, 1997 til 2007

Kilde: Danmarks statistik

2.2 Flytninger år for år

Hvis man ser på årene fra 1997 til 2007 enkeltvis er der betydelige variationer. Den relativt lave nettoudflytning i 1998 på ca. 630 er steget næsten det dobbelte til omkring 1.180 i 2001, primært pga. et kraftigt fald i indflytningen på næsten 400 sammen med en stigning i udflytningen på omkring 200. For at falde en smule til 969 i 2003, stiger nettoudflytningen betragteligt indtil 2005, hvor den ligger på godt 1.550. Dette er primært resultatet af en stigning i udflytningen på næsten 700.

Tabel 1.6: Til- og fraflytning hvert år, 1997 til 2007

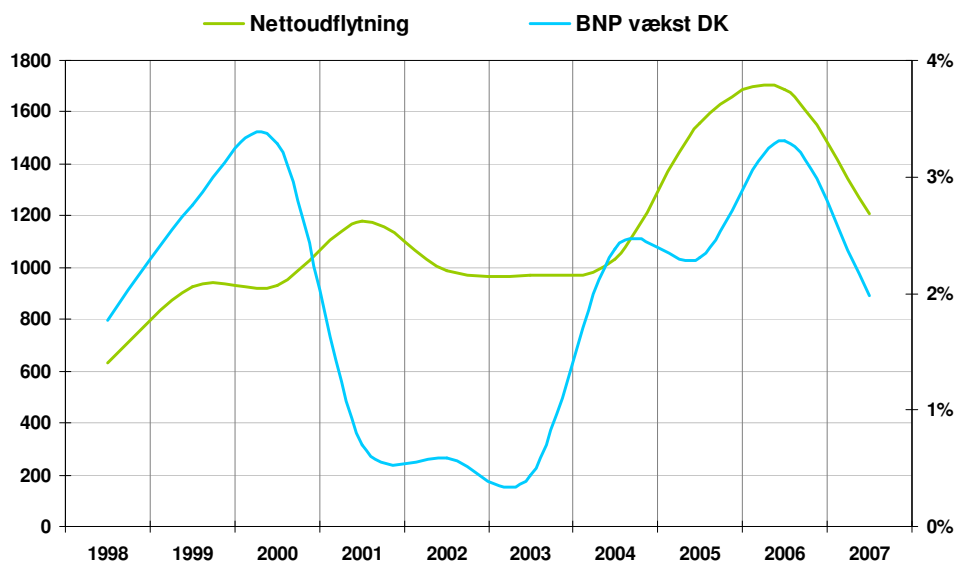
	Ud	Ind	Netto
1998	9.556	8.922	-634
1999	9.679	8.752	-927
2000	9.630	8.700	-930
2001	9.742	8.561	-1.181
2002	9.385	8.396	-989
2003	9.243	8.274	-969
2004	9.184	8.150	-1.034
2005	9.907	8.349	-1.558
2006	10.048	8.359	-1.689
2007	10.203	8.997	-1.206

Kilde: Danmarks statistik

Det er interessant at se, hvordan "trafikken" - antallet af flytninger ind og ud af Region Nordjylland – meget systematisk når sit lavpunkt i 2004 og sit højdepunkt i 2007. Det er naturligvis interessant at prøve at finde årsagerne til disse – til tider – kraftige årlige udsving. I nedenstående figur er der illustreret Danmarks BNP vækst på den ene side og netto-udflytningen på den anden. I den forbindelse kan der – alt andet lige – argumenteres for en vis sammenhæng mellem landets konjunktursituation og flytninger ud af regionen. Der er under alle omstændigheder en tendens til højere nettoudflytning under højkonjunktur.

Der er naturligvis mange faktorer der kan være med til at forklare denne sammenhæng, men en mulig forklaring på fraflytningstendensen kunne – ud fra en samfundsøkonomisk betragtning - være, at efterspørgslen efter arbejdskraft stiger under højkonjunktur, hvilket får mange til at skifte job pga. stigende lønninger, mens de ledige måske får sig et job. Desuden kunne et større økonomisk råderum være ensbetydende med en vis indflydelse i kraft af flere midler til udgifterne til en flytning.

Figur 1.8: Sammenhæng mellem konjunkturudvikling og nettoudflytning

Kilde: Danmarks statistik

2.3 Mellemmkommunale flytninger i regionen

Betragtes flytninger inden for Region Nordjylland i perioden 1997 til 2007, er der tydelig forskel på kommunernes nettoflytninger. Som nedenstående figur indikerer, er det ikke overraskende Aalborg kommune, der har det højeste antal nettotilflyttere. Det er samtidig bemærkelsesværdigt, at kun tre ud af regionens 11 kommuner har flytteoverskud, og det er tilmed med meget lave marginer, at Brønderslev-Dronninglund og specielt Vesthimmerland sniger sig op på et overskud på hhv. godt 130 og ca. 20. I skærende kontrast har Aalborg et nettoflytteoverskud på hele ca. 2.800.

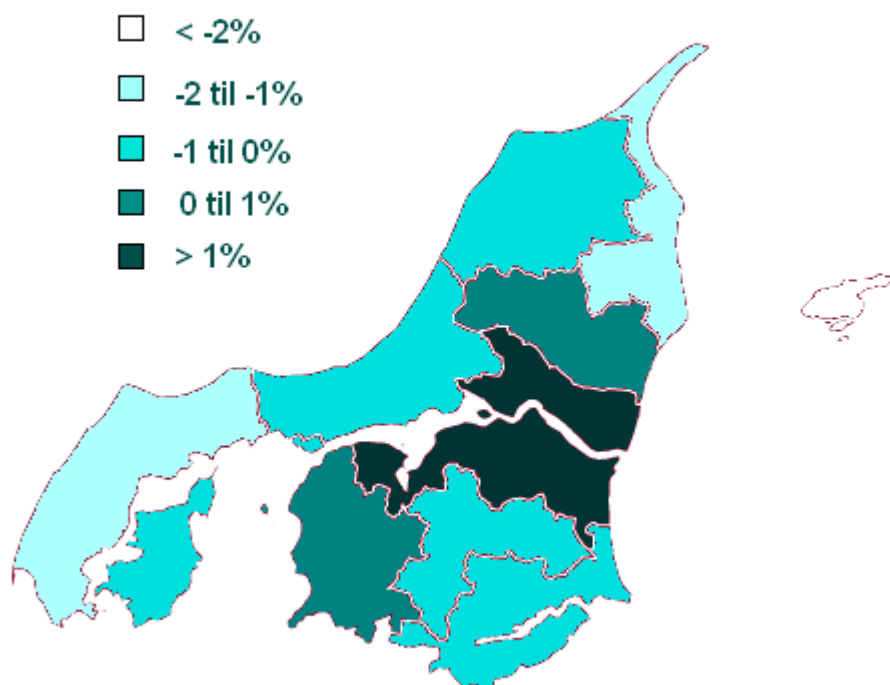
Tabel 2.1: Nettoflytninger mellem Region Nordjyllands kommuner

<i>Til</i> <i>Fra</i>	Aalborg	Brønderslev-Dronninglund	Frederikshavn	Hjørring	Jammerbugt	Læsø	Mariagerfjord	Morsø	Rebild	Thisted	Vesthimmerland	RN i alt
Aalborg	0	-221	1.250	780	-21	90	309	150	-440	464	407	2.768
Brønderslev-Dronninglund	221	0	-72	-189	150	11	-13	-14	51	9	-20	134
Frederikshavn	-1.250	72	0	-99	37	67	-20	16	-18	5	25	-1.165
Hjørring	-780	189	99	0	88	43	-41	12	11	-7	-24	-410
Jammerbugt	21	-150	-37	-88	0	-	-9	-6	8	-5	-27	-293
Læsø	-90	-11	-67	-43	-	0	-	-	-	-	1	-210
Mariagerfjord	-309	13	20	41	9	-	0	-15	192	7	-106	-148
Morsø	-150	14	-16	-12	6	-	15	0	-11	40	26	-88
Rebild	440	-51	18	-11	-8	-	-192	11	0	11	-309	-91
Thisted	-464	-9	-5	7	5	-	-7	-40	-11	0	8	-516
Vesthimmerland	-407	20	-25	24	27	-1	106	-26	309	-8	0	19

Kilde: Danmarks statistik

Således er Aalborgs status som regionalt center i Nordjylland særdeles tydeligt, og det er især folk fra Frederikshavn og Hjørring der flytter til, mens man dog samtidig har mistet folk til Rebild og Brønderslev-Dronninglund. Set i forhold til det relativt lave indbyggertal på Læsø, er netto fraflytningen på mere end 200 betænkelig. Rent visuelt underbygger nedenstående figur meget godt Aalborgs tiltrækningskraft fra yderområderne.

Figur 2.0: Nettoflytninger mellem Region Nordjyllands kommuner (i pct. af det samlede antal indbyggere i kommunen i 1997)

Kilde: Danmarks statistik